

Landskabskarakterområde 6. Varieret jordbrugslandskab ved Råbylille

Foto 1: Råbylille Tokker, som udgør den sydlige del af det nordsydgående dalstrøg, der udgør karakterområdets vestlige grænse.

Foto 2: Middelskala jordbrugslandskab med spredte gårde. Billedet er taget fra vejen syd for Råbylille Tokker i nordøstlig retning mod Vindebjerggård, som ligger yderst til venstre i billedet.

Nøglekarakter

Varieret, middelskala landbrugsområde med mange mindre gårde og husmandssteder.

Landskabskarakter

Den landbrugsmæssige drift er dominerende for karakteren af området. Dyrkede marker i et bølget morænelandskab, hvor mindre gårde og husmandssteder omkranset af større beplantninger ligger spredt, giver et varieret jordbrugslandskab.

Terræn og de delvist sandede jordbundsforhold afspejles dels i størrelsen af gårdene og den høje andel af husmandssteder dels i variationen i landskabet. Dalstrøgene, som løber i den nordlige og vestlige del af området, underbygger indtrykket af variation. I modsætning til den øvrige del af området udgøres arealanvendelsen i disse dalstrøg af mosearealer samt mindre løvtræsbevoksninger.

Landskabstype: Bølget morænelandskab med landbrugsjord i omdrift og spredt bebyggelse

Beliggenhed og afgrænsning

Se kortbilag 1D for afgrænsning.

Råbylille, som er karakterområdets eneste landsby, ligger ved den nordlige grænse for karakterområdet. Fra Råbylille strækker karakterområdet sig i vestlig retning som en smal "arm" langs Landsledrende og ud til Stege Nor. Hovedparten af karakterområdet ligger imidlertid i et område fra Råbylille og sydover til sommerhusområdet ved Råbylille Strand. I vest afgrænses denne del af området af det dalforløb, som løber fra Landsledhuse og sydover. Mens det i øst afgrænses af en nord-/sydgående linie omkring Hulbjerggård vest for Råby Oved, som er betinget af et skift i landskabsskala.

Naturgrundlag

Region 4 Agc (A: morænelandskab fra sidste istid, g: moræneler, c: jævnt stigende/faldende)

Region 8 Age (A: Morænelandskab fra sidste istid, g: moræneler, e: flade/plateau)

Se kortbilag 2A for afgrænsning af naturregioner.

Naturgrundlaget i dette karakterområde udgøres af dels naturregion 4 dels naturregion 8. Naturregion 4 udgør skrænten imellem dette højere liggende område omkring Elmelunde i øst og naturregion 8, som består af en flad lavere liggende leret moræneflade. Fra Landsled Huse i nord strækker sig et dalforløb i vestlig retning ud til Stege Nor og et dalforløb i sydlig retning mod Råbylille Strand. Langs disse dalforløb er jordbunden sandet, mens den i den øvrige del af området er leret.

Fra karakterområdets nordøstlige hjørne falder terrænet over en afstand på omkring 1 km fra omkring 25 m.o.h. ned mod det sydgående dalforløb i vest samt mod overgangen til Råbylille Sø i syd, som begge ligger 2,5 m.o.h.

Arealanvendelse Dyrkningsformer

Arealanvendelsen i området er altovervejende dyrkede marker. Gårdenes størrelse samt det skalamæssige forhold indikerer, at der er tale om deltids samt fritidslandbrug. Ifølge udtræk fra Kommunens database (2004) findes én svinebesætning inden for karakterområdet, hvilket underbygger områdets præg af at være domineret af planteavl.

Halvkulturarealer

Langs dalforløbene er arealanvendelsen mindre intensiv end tilfældet er i den øvrige del af karakterområdet. Således findes her mindre moseområder og løvtræsbevoksninger.

Beplantning

Beplantningen i området koncentrerer omkring bebyggelsen samt de ovenfor beskrevne dalforløb.

Det sydgående dalforløb udgør sognegrænsen imellem Stege Landsogn og Keldby Sogn. Langs denne grænse, som både har administrativ og landskabelig betydning, findes bevoksninger som kan antages at have en vis alder i kraft af områdets funktion som administrativ grænse. Herudover er poppel et så hyppigt forekommende træ i regionen, især omkring dalstrøgene, at det må betragtes som særligt karaktergivende.

Den bevoksning, som findes i tilknytning til bebyggelsen i området, udgøres generelt af højstammede individer af løvtræer iblandet en smule nål, som indgår i større sammenhængende beplantninger. Se 2.

Langs vejen, som udgør den nordlige grænse for karakterområdet, står en allé af seljerøn.

Bebyggelsesstruktur

Husmandssteder og mindre gårde ligger spredt i landskabet. Især i områdets sydvestlige del er andelen af husmandssteder stor. Dette område udgør yderområderne i henholdsvis Råbylille ejerlav henholdsvis Pollerup ejerlav. I den øvrige del af området ligger mindre gårde spredt i landskabet.

I områdets nordlige del ligger landsbyen Råbylille, som ifølge Trap (1955) kan føres tilbage til 1485. Vest for Råbylille ligger Landsledhuse som en mindre samling af huse. Denne samling af huse er ifølge de historiske kort opstået efter 1930. Vest for Landsledhuse ligger Landsledgård, som ifølge Trap (1955) kan føres tilbage til 1670, hvor den dækkede 107 ha.

Tekniske anlæg

De tekniske anlæg, som findes i området, knytter sig til elforsyningen. De gamle murede transformerstationer fra omkring 1920'erne findes også i dette karakterområde. En 380 V ledning gennemskærer området. Hertil kommer elmast langs enkelte af vejene.

Rumlige og visuelle forhold

Den dominerende arealanvendelse er, som beskrevet ovenfor, dyrket ager. De dyrkede flader brydes dels af den spredte bebyggelse med tilknyttet beplantning dels af de mere ekstensivt anvendte arealer i dalstrøgene. Afstanden mellem de elementer, som bryder den dyrkede flade, beskrives bedst som middel. Samtidig er størrelsen af disse elementer moderat, hvorved der bliver tale om et middelskala landskab.

Udsynet over landskabet stoppes som oftest af beplantningerne omkring bebyggelserne. Herved kommer området til at fremstå som delvist lukket. Ved delvist skal forstås at beplantningerne fremstår bastante og afgrænsende for udsynet, men ligger med mellemrum hvorved den rumdannende effekt brydes.

Fordelingen af beplantning og bebyggelse er forholdsvis uregelmæssig, således at området fremstår uden noget overordnet mønster. Det nord-/sydgående dalstrøg ligger dog som et sammenhængende bånd bestående af moseområder og bevoksede områder.

Det noget uregelmæssige mønster samt skalaen af landskabet kombineret med det bølgede terræn får området til at fremstå varieret.

Området fremstår roligt og afdæmpet uden form for forstyrrelser, hverken visuelt eller lydæssigt.

Kulturhistoriske mønstre og anlæg

Som størstedelen af det danske landbrugsland er området her et produkt af tiden efter udskiftningen. Det afspejler således de mønstre som knytter sig hertil.

Området udgøres af ejerlavet til Råbylille samt den sydligste og dermed yderste del af Pollerup ejerlav. I den sydligste del af karakterområdet, som falder sammen med yderkanten af begge ejerlav er koncentrationen af husmandssteder størst.

Som beskrevet ovenfor findes i området en af de murede transformatorstationer fra 1920'erne.

Foto 3: Muret transformatorstation fra omkring 1920'erne i funktion - syd for Råbylille Tokker.

Landskabets tilstand og udviklingstendenser

Som størstedelen af det danske jordbrugslandskab er dette område især præget af tiden omkring og efter udskiftningen. Størrelse, andel og lokalisering af gårde og husmandssteder afspejler dels jordbundsforhold dels de administrative forhold omkring udskiftningen nemlig ejerlavet.

Det varierede landbrugsland er som tidligere nævnt styrende for karakteren af området. Det som skaber denne variation er dels terræn, bebyggelse samt beplantning. Disse elementer fremstår alle intakte uden nogen form for tegn på ændringer.

Det er imidlertid oplagt at antage, at nogle gårde har bortforpagtet deres jord, og som sådan ikke fungerer som landbrugsejendom. Dette er imidlertid ikke et forhold, som afspejles i den måde hvorpå

bygningsmassen fremstår. Området har således stadig præg af et landbrugsområde, som tidsmæssigt strækker sig tilbage til tiden omkring udskiftningen.

Eneste tekniske anlæg, som findes i området, er en 400 V strømføring. Denne er imidlertid af så begrænset højde, at den ikke virker forstyrrende på områdets landbrugsmæssige præg.

Planmæssige og juridiske bindinger

- Områder med væsentlige jordbrugsinteresser

Den centrale del af området er udpeget som område med væsentlige jordbrugsinteresser.

- Regionale naturområder med jordbrugsinteresser

Den sydlige del af karakterområdet fra Råbylille Tokker og sydpå samt Landsledrende.

- Særlige regionale naturbeskyttelsesområder

Et område fra Råbylille Tokker og syd på til sommerhusområdet er udpeget som særligt regionalt naturbeskyttelsesområde.

- Økologisk forbindelse

Det nord-/sydgående dalstrøg samt et område fra Landleddhuse mod vest er udpeget som økologisk forbindelse.

- Ny skovtilplantning uønsket

I et område fra Råbylille Tokker og sydover til sommerhusområdet samt langs Landsledrende er ny skovtilplantning uønsket.

Litteratur

Trap, J. P. (1955): Danmark. Bind 9. Præstø Amt. 5. udg.

Storstrøms Amt (2002): Regionplan 2001-2013